

23.9.2024

A.1 Taulukot

Taulukko 1a: Finanssipoliittinen sitoumus

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Kansallisesti rahoitetut nettomääräiset perusmenot						
muutos, %		3,7	1,6	1,9	2,6	2,6
kumulatiivinen muutos, %		3,7	5,3	7,4	10,1	13,0

Taulukko 2: Makrotalouden skenaario

	2023	2023	2024	2025	2026	2027	2028
BKT	mrd. euroa			muutos, %			
Reaalinen BKT		-1,2	-0,2	1,2	1,6	1,6	1,3
BKT-deflaattori		3,9	1,7	2,1	2,2	2,2	2,3
Nimellinen BKT	274,9	2,7	1,5	3,4	3,7	3,8	3,6
Reaalisen BKT:n osatekijät				muutos, %			
Yksityiset kulutusmenot		0,2	0,9				
Julkiset kulutusmenot		3,4	0,5				
Kiinteään pääoman bruttomuodostus		-8,8	-1,3				
Varaston muutos ja arvoesineiden nettohankinta (% suhteessa BKT:hen)							
Tavaroiden ja palveluiden vienti		-0,1	-1,1				
Tavaroiden ja palveluiden tuonti		-6,6	0,2				
Vaikutus reaalisen BKT:n kasvuun							
Kotimainen loppukysyntä		-1,2	0,3				
Varaston muutos ja arvoesineiden nettohankinta		-3,1	-0,5				
Tavaroiden ja palveluiden tase		3,1	0				
Deflaattorit ja YKHI				muutos, %			
Yksityisen kulutuksen deflaattori		4,4	1,3				
YKHI		7,2	4,3				
Julkisen kulutuksen deflaattori		5,9	3,0				
Investointien deflaattori		4,9	1,2				
Viennin hinnan deflaattori (tavarat ja palvelut)		-4,8	-0,7				
Tuonnin hinnan deflaattori (tavarat ja palvelut)		-2,7	-0,8				
Työmarkkinat	taso			muutos, %			
Kotimainen työllisyys (1000 henkilöä, kansantalouden tilinpito)	2 782,9	0,8	-0,5				
Keskimääräiset vuosityötunnit työllistä kohden	1 556,8	-0,5	-0,5				
Reaalinen BKT työllistä kohden		-1,9	0,3				
Reaalinen BKT työtuntia kohden		-0,7	0,3				
Palkansaajakorvaukset (mrd. euroa)	131,9	4,9	1,2				
Palkansaajakorvaukset työllistä kohden (1000 euroa)	47,4	4,1	1,7				
				%			
Työttömyysaste		7,2	8,0				

Potentiaalinen BKT ja osatekijät		muutos, %					
Potentiaalinen BKT		1,1	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
Vaikutus potentiaaliseen kasvuun							
Työvoima		0,7	0,6				
Pääoma		0,4	0,4				
Kokonaistuottavuus		-0,1	0,0				
		% suhteessa potentiaaliseen BKT:hen					
Tuotantokuilu		-2,4	-3,5	-3,2	-2,6	-2,0	-1,6

Taulukko 3: Ulkoiset oletukset

		2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lyhyt korko	%, vuotuinen keskiarvo	3,4	3,6	2,8	2,8	2,8	2,8
Pitkä korko	%, vuotuinen keskiarvo	3,0	2,9	3,0	3,0	3,1	3,1
Yhdysvaltain dollarin ja euron vaihtokurssi	vuotuinen keskiarvo	1,08	1,08				
Mailman reaalin BKT (ilman EU:ta)	muutos, %	3,6	3,5				
EU:n reaalin BKT	muutos, %	0,5	0,7				
Mailman tuonnin volyymi (ilman EU:ta)	muutos, %	0,9	3,3				
Öljyn hinta	Brent, USD/barreli	82,02	81,57				

Taulukko 4: Julkista taloutta koskevat ennusteet

	2023 mrd. euroa	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Tulot				% suhteessa BKT:hen			
1 Tuotannon ja tuonnin verot	35,5	12,9	13,1				
2 Välittömät verot	45,8	16,7	16,7				
3 Sosiaaliturvamaksut	34,0	12,4	11,6				
4 Muut juoksevat tulot	30,4	11,1	12,1				
5 Pääomaverot	1,2	0,4	0,4				
6 Muut pääomatulot	0,3	0,1	0,1				
7 Tulot yhteensä (= 1+2+3+4+5+6)	147,1	53,5	54,0				
8 Josta: Siirrot EU:sta	1,0	0,4	0,4				
9 Tulot yhteensä ilman siirtoja EU:lta (= 7-8)	146,1	53,2	53,6				
10 Tuloihin vaikuttavat toimet (lisäykset, EU:n rahoittamat)	-0,4	-0,1	-0,2				
11 Ennusteisiin sisältyvät kertaluonteiset tulot (tasot, pl. EU:n rahoittamat toimenpiteet)	0,0	0,0	0,0				
Menot				% suhteessa BKT:hen			
12 Palkansaajakorvaukset	35,8	13,0	13,2				
13 Välituotekäyttö	34,3	12,5	12,7				
14 Korkomenot	3,2	1,2	1,3	1,5	1,6	1,7	1,7
15 Rahamääräiset sosiaalietuudet	49,7	18,1	18,9				
16 Luontoismuotoiset yhteiskunnalliset tulonsiirrot, ostettu	9,2	3,3	3,6				
17 Tukipalkkiot	2,8	1,0	1,0				
18 Muut juoksevat menot	7,5	2,7	2,5				
19 Kiinteän pääoman bruttomuodostus	11,1	4,0	4,2				
20 Josta: Kansallisesti rahoitetut julkiset investoinnit	10,9	4,0	4,2	4,7	4,5	4,6	4,4
21 Pääomansiirrot	1,3	0,5	0,3				
22 Muut pääomamenot	0,2	0,1	0,0				
23 Menot yhteensä (= 12+13+14+15+16+17+18+19+21+22)	155,0	56,4	57,7				
24 Josta: Menot, jotka rahoitettu siirroilla EU:sta (= 8)	1,0	0,4	0,4				
25 Kansallisesti rahoitetut menot (= 23-24)	154,0	56,0	57,2				
26 Unionin rahoittamien ohjelmien kansallinen yhteisrahoitus	0,6	0,2	0,2				
27 Työttömyysetuuksien suhdannekomponentti	0,3	0,1	0,2				

Ennusteisiin sisältyvät kertaluonteiset menot (tasot, pl. EU:n rahoittamat							
28	toimenpiteet)	0,0	0,0	0,0			
29	Kansallisesti rahoitetut nettomääräiset perusmenot (ennen tulopuolen toimenpiteitä) (= 25-26-27-28-14)	149,9	54,5	55,5			
Kansallisesti rahoitetut nettomääräiset perusmenot				muutos, %			
30	Kansallisesti rahoitettujen nettomääräisten perusmenojen muutos			3,7	1,6	1,9	2,6
Tasapainoerät		mrd. euroa	% suhteessa BKT:hen				
31	Nettoluotonanto/nettoluotonotto (= 7-23)	-7,9	-2,9	-3,7	-2,9	-2,0	-1,4
32	Perusjäämä (= 31-14)	-4,7	-1,7	-2,4	-1,4	-0,4	0,3
Suhdannekorjaus		% suhteessa BKT:hen					
33	Rakenteellinen rahoitusasema		-1,5	-1,6	-1,1	-0,5	-0,2
34	Rakenteellinen perusjäämä		-0,4	-0,4	0,4	1,1	1,4
Velka		mrd. euroa	% suhteessa BKT:hen				
35	Bruttovelka	210,5	76,6	81,7	83,2	83,9	83,6
36	Bruttovelan muutos	13,7	3,1	5,1	1,5	0,7	-0,3
37	Vaikutukset bruttovelan muutoksiin						
38	Perusjäämä (= miinus 32)		1,7	2,4	1,4	0,4	-0,3
39	Lumipallovaikutus		-0,8	0,2	-1,2	-1,4	-1,5
40	Korkomenot (= 14)		1,2	1,3	1,5	1,6	1,7
41	Kasvu		0,8	0,2	-1,0	-1,2	-1,3
42	Inflaatio		-2,8	-1,3	-1,7	-1,8	-1,8
43	Velkakannan korjauseura (= 36-38-39)		2,1	2,5	1,3	1,7	1,4
				%			
44	Velan implisiittinen korko		1,6	1,7	1,9	2,0	2,1

Taulukko 5: Päätösperäisten tulotoimien arvioitu vaikutus

Toimen kuvaus	Kertaluonteinen	Menot / tulot	Alasektori	Taloustoimi	2023 % suhteessa BKT:hen	2024
Sähköenergian arvonlisäveron määräaikainen alentaminen 10 prosenttiin 1.12.2022—30.4.2023.	Ei	Tulot	S.1311	D2R	-0,1	0,1
Valtion ansiotuloverotuksen sote-verokevennys.	Ei	Tulot	S.1311	D5R	-0,1	
Yleisen arvonlisäverokannan korottaminen 24 % -> 25,5 % 1.9.2024.	Ei	Tulot	S.1311	D2R		0,1
Työttömyysvakuutusmaksun muutos	Ei	Tulot	S.1314	D6R		-0,5
Työttömyysvakuutusmaksun muutoksen vaikutus verotuloihin	Ei	Tulot	S.1313	D5R		0,1
Sairausvakuutusmaksun muutos	Ei	Tulot	S.1314	D6R		-0,3
Sairausvakuutusmaksun muutoksen vaikutus verotuloihin	Ei	Tulot	S.1313	D5R		0,1
Muut toimet	Ei	Tulot			0,1	0,2
YHTEENSÄ					-0,1	-0,2

Taulukko 7a: Velkaennusteet ja nimellistä rahoitusasemaa koskevat ennusteet sekä keskeiset taustaoletukset (suunnitellulla julkisen talouden kehityspolulla)

		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041	
Bruttovelka	% suht. BKT:hen	76,6	81,7	83,2	83,9	83,6	82,9	81,4	79,7	78,2	76,3	74,2	71,8	69,5	67,1	64,6	61,9	59,0	55,9	52,7	
Julkisen talouden rahoitusasema	% suht. BKT:hen	-2,9	-3,7	-2,9	-2,0	-1,4	-0,9	-0,4	0,0	0,3	0,5	0,7	0,9	0,9	1,0	1,1	1,2	1,4	1,5	1,6	
Rakenteellinen perusjäämä	% suht. pot. BKT:hen	-0,4	-0,4	0,4	1,1	1,4	1,8	2,1	2,3	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6
Suhdannekomponentti	% suht. pot. BKT:hen	1,4	2,0	1,9	1,5	1,2	0,9	0,7	0,6	0,5	0,4	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kertaluonteiset toimenpiteet	% suht. pot. BKT:hen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Korkomenot	% suht. BKT:hen	1,1	1,3	1,5	1,6	1,7	1,7	1,7	1,8	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,6	1,6	1,5	1,5	1,4	
Pitkä korko	%	3,0	2,9	3,0	3,0	3,1	3,1	3,1	3,1	3,2	3,2	3,2	3,3	3,3	3,3	3,4	3,4	3,5	3,5	3,5	
Lyhyt korko	%	3,4	3,6	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8	2,7	2,7	2,7	2,7	2,7	2,6	2,6	2,5	2,5	2,5	2,4	
Implisiittinen keskikorko	%	1,6	1,7	1,9	2,0	2,1	2,1	2,2	2,2	2,3	2,3	2,4	2,4	2,4	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,6	2,6
Velkakannan korjaukset	% suht. BKT:hen	2,1	2,5	1,3	1,7	1,4	1,4	1,0	1,1	1,5	1,5	1,4	1,2	1,1	0,9	0,8	0,6	0,5	0,3	0,2	
Potentiaalinen BKT	kasvuvauhti, %	1,1	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
Reaalinen BKT	kasvuvauhti, %	-1,2	-0,2	1,2	1,6	1,6	1,3	1,3	1,2	1,1	1,2	1,2	1,2	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
BKT-deflaattori	kasvuvauhti, %	3,9	1,7	2,1	2,2	2,2	2,3	2,3	2,4	2,4	2,5	2,6	2,5	2,5	2,5	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	2,3
Nimellinen BKT	kasvuvauhti, %	2,7	1,5	3,4	3,7	3,8	3,6	3,6	3,5	3,5	3,7	3,8	3,8	3,4	3,4	3,4	3,3	3,3	3,3	3,3	3,3

Taulukko 7d: Velkaennusteet ja lisäoletukset (ennustetulla julkisen talouden kehityspolulla)

% suht. BKT:hen	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041
Bruttovelka	76,6	81,7	83,2	83,9	83,7	82,9	81,5	79,7	78,2	76,4	74,2	71,8	69,6	67,2	64,6	61,9	59,0	55,9	52,7
Jälleenrahoitettu pitkäaikainen velka	62,0	65,9	68,9	69,8	70,3	70,1	69,4	68,2	66,7	65,2	63,6	61,9	60,1	58,2	56,2	54,3	52,4	50,5	48,6
Jälleenrahoitettu lyhytaikainen velka	2,5	2,2	2,3	2,4	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,4	2,4	2,3	2,1	2,0	1,8	1,6	1,4
Uusi pitkäaikainen velka	7,0	7,4	7,8	8,0	8,1	8,1	8,0	7,9	7,8	7,6	7,4	7,2	7,0	6,7	6,3	5,6	4,8	3,8	2,7
Uusi lyhytaikainen velka	4,5	5,5	3,7	3,3	2,5	2,0	1,3	1,0	1,0	0,9	0,6	0,3	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Taulukko 8: Sopeutuskauden pidentämisen perustana olevat uudistukset ja investoinnit [erillinen Excel-taulukko]

Taulukko 9: Muut uudistukset ja investoinnit

	Maakohtaiset suositukset	Yhteiset painopisteet
Muutokset työttömyysetuuksiin, 1. paketti	Työnteon kannustimien parantaminen	Sosiaalinen ja taloudellinen resilienssi
Muutokset työttömyysetuuksiin, 2. paketti	Työnteon kannustimien parantaminen	Sosiaalinen ja taloudellinen resilienssi
Työn tarjonnan rajoittamista kannustavien etuuksien poistaminen	Työnteon kannustimien parantaminen	Sosiaalinen ja taloudellinen resilienssi
Sosiaaliturvaetuuksien indeksileikkaukset	Työnteon kannustimien parantaminen	Sosiaalinen ja taloudellinen resilienssi
Lääketieteen lisensiaatin tutkintoon johtavan koulutuksen aloituspaikkojen pysyvä lisäys	Työvoimapulaan ja osaamisvajeeseen vastaaminen	Sosiaalinen ja taloudellinen resilienssi
Aloituspaikkojen lisääminen – sairaanhoitajat ja varhaiskasvatuksen opettajat	Työvoimapulaan ja osaamisvajeeseen vastaaminen	Sosiaalinen ja taloudellinen resilienssi
Korkeakoulujen rahoitusmallien muutokset – korkeasteen koulutuksen kohdentaminen	Työvoimapulaan ja osaamisvajeeseen vastaaminen	Sosiaalinen ja taloudellinen resilienssi
Hoitoon pääsyn varmistamien ja julkisen talouden vahvistaminen	SOTE-uudistus	Sosiaalinen ja taloudellinen resilienssi
Yksityisen terveydenhuollon tukeminen (KELA-korvaukset) - hoitojonojen purkaminen ja hoitoon pääsyn nopeuttaminen	SOTE-uudistus	Sosiaalinen ja taloudellinen resilienssi
Pitkäaikaisen T&K –panostuksen turvaaminen	Investoinnit kasvupotentiaalin lisäämiseksi, investoinnit tutkimukseen ja innovaatioihin	Oikeudenmukainen vihreä ja digitaalinen siirtymä

Taulukko 10: Investointitarpeet

Yhteiset painopisteet	Kuvailua investointitarpeista
<p>1. Oikeudenmukainen vihreä ja digitaalinen siirtymä, mukaan lukien yhdenmukaisuus Eurooppalaisen ilmastolain kanssa</p>	<p>EU:n 2040 ilmastotavoitteen saavuttamisen keinojen pääpainon tulisi olla päästövähennyksissä, joten puhtaan energian investointeja tulisi edelleen edistää. Uusiutuvan energian ja energiatehokkuuden toimien prioriteettina tulisi olla fossiilisten polttoaineiden käytön vähentäminen. Energiatehokkuustavoitteiden tulisi ensisijaisesti palvella päästöjen vähentämistä kulutuksen rajoittamisen sijaan. Lisäksi tulisi tasavertaisesti huomioida jäsenvaltiokohtaiset puhtaaseen siirtymään tarvittavat teknologiat. Ydinenergialla tulisi olla rooli hiilidioksidipäästöttömänä energiamuotona puhtaan siirtymän mahdollistamisessa. Metsäluonnon monimuotoisuudesta huolehtiminen on tärkeä osa ilmastonmuutoksen torjuntaa, jossa tulisi kuitenkin riittävällä tavalla huomioida jäsenvaltioiden keskinäiset eroavaisuudet ja olosuhteiden muutokset.</p> <p>Digitaalisilla ratkaisuilla ja niiden varhaisella käyttöönotolla edistetään myös puhdasta siirtymää. Digitaalisten ratkaisujen mahdollisuudet energiatehokkuuden parantamisessa sekä kasvihuonekaasupäästöjen ja muun ympäristökuormituksen vähentämisessä tulisi ottaa täysimääräisesti käyttöön. Digitaalisten ratkaisujen tulisi olla myös itsessään ekologisia. EU:n digitaalinen johtajuus edellyttää investointeja erityisesti murrosteknologioihin, kuten tekoälyratkaisut, suurteho- ja kvanttilaskenta, siruteknologia sekä 6G.</p>
<p>2. Yhteiskunnan ja talouden resilienssi, mukaan lukien Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari</p>	<p>Suomessa tuotannollisia investointeja sekä tutkimus- ja tuotekehitystoimintaa on verrattain vähän ja nuorten koulutusaste on jäänyt alemmalle tasolle kuin muissa kehittyneissä teollisuusmaissa. Osaavan koulutetun työvoiman saatavuuden parantaminen olisi keskeinen tekijä Euroopan kilpailukyvyille. Kilpailukyyn ja menestyksen kannalta ratkaisevaa olisi, että määrätietoisia ponnisteluja koulutustason nostamiseksi ja jatkuvan oppimisen vahvistamiseksi jatketaan. Maailmanlaajuisessa kilpailussa EU:n on oltava kilpailukykyinen alue.</p> <p>Rahoituksen kohdentamista pitää edistää kokonaisturvallisuutta ja EU:n ulkorajoja vahvistaviin toimiin. Euroopan strateginen kilpailukyky sekä häiriönsietokyvyn vahvistaminen vaativat tehostettujen riskinhallintatoimien lisäksi lisäpanostuksia kriittiseen digitaaliseen infrastruktuuriin, kuten mobiiliverkkoihin, merikaapeleihin, satelliitteihin, datakeskuksiin, tulevaisuuden teknologiaratkaisuihin ja kriittisiin teknologioihin sekä eurooppalaisten arvoketjujen kehittämiseen. Osana tätä kokonaisuutta tulee tunnistaa korkean kyberturvallisuuden tason ja osaamisen merkitys Euroopan kilpailukyvyille.</p> <p>Osana sisämarkkinoiden ja teollisuuspolitiikan vahvistamista on välttämätöntä vahvistaa resurssitehokkuutta, kiertotalouden toimivuutta ja hiilineutraalien materiaalien kehittämistä. Biotalous ja uusiutuvat luonnonvarat tarjoavat kestäviä ratkaisuja vähähiilisyteen, haitallisista riippuvuuksista irtautumiseen sekä EU-alueen huoltovarmuuteen. Biotalous tutkimuksen ja kehityksen panostusten tulisi realisoitua myös investointeina Suomeen.</p>

		EU:n tavoitteet irtautua haitallisista riippuvuuksista sekä tunnistaa EU:n haavoittuvuudet tietyillä strategisesti tärkeillä sektoreilla olisi tärkeää.
3.	Energiaturvallisuus	Puhtaan energian investointeja tulisi edelleen edistää, ja fossiilisten polttoaineiden käytön vähentämisen (kts. 1. kohta yllä) tavoitteena on vähentää myös EU:n riippuvuutta kolmansista maista ja vahvistaa EU:n strategista autonomiaa.
4.	Tarvittaessa puolustusvoimavarojen kehittäminen	<p>Suomen etu on, että myös EU on turvallisuudessa ja puolustuksessa mahdollisimman vahva ja toimintakykyinen. Kehittämisessä tulee huomioida sekä EU:n kyky globaalina toimijana että Suomen oman puolustuksen vahvistaminen. Tällä tarkoitetaan mm. suorituskykyjen kehittämistä pysyvän rakenteellisen yhteistyön sitoumusten mukaisesti, sotilaallista liikkuvuutta, nopean toiminnan kyvyn vahvistamista ja EU:n kriisinhallinnan mukauttamista toimintaympäristön muutoksiin sekä EU:n ja Naton välistä yhteistyötä.</p> <p>Suomi liittyi Natoon huhtikuussa. 2023. Suomen Nato-jäsenyyteen liittyvää sotilaallista yhteensovittamista jatketaan. Valmistaudutaan toimimaan osana Naton alueellista suunnitelmaa sekä osallistumaan Naton rauhan ajan tehtäviin ja valmiusvelvoitteisiin (ml. osuus Naton sotilasbudjetista sekä osallistuminen Naton turvallisuusinvestointiohjelmaan ja Naton DIANA-aloitteeseen).</p>